

ZLÝ STAV SÚDNICTVA

Peter Adamovský

INT 4/2016

Vymôcť pravdu cez súdny systém na Slovensku trvá nadmerne dlho nielen v sfére občianskych a správnych konaní, ale aj v podnikateľskej sfére. Nemožnosť rýchlo a efektívne vyriešiť súdne spory patrí dokonca medzi najproblematickejšie oblasti Slovenska v rebríčku Svetovej banky Doing Business, ktorý hodnotí a porovnáva podnikateľské prostredie naprieč krajinami. Hoci v súhrnnom indexe sme sa umiestnili na relatívne vysokej 29. priečke, čo sa týka samotnej vymožitelnosti práva skončilo naše podnikateľské prostredie až na 63. pozícii.

Súdnicstvo patrí medzi základné piliere vymožitelnosti práva, ktoré zahŕňajú aj kvalitu zákonov a verejných služieb, či efektívnosť prokuratúry. Slabá vymožitelnosť práva cez súdny systém má zásadný vplyv na nechuť domácich a zahraničných spoločností vykonávať svoju podnikateľskú činnosť na Slovensku. Okrem efektivity súdov je problematická aj nezávislosť súdneho systému, čo tvrdia nielen podnikatelia, ale aj všetci, ktorí sa zúčastňujú súdnych procesov. Zvyšovanie vymožitelnosti práva, a zvyšovanie kvality rozhodnutí je beh na dlhú trať a vyžaduje často zložité reformy, ktoré nie sú predmetom tejto práce. Cieľom tejto štúdie je jednoznačne popísať merateľné nedostatky slovenského súdnicstva a na ich základe neskôr sledovať efekt prijímaných opatrení

Ako funguje naše súdnicstvo?

Na Slovensku máme 8 krajských a 54 okresných súdov¹. Nad nimi stojí vrcholný orgán súdnicstva Najvyšší súd Slovenskej republiky (NSSR), ktorého úlohou je zabezpečiť rozhodovaním o opravných prostriedkoch jednotu vo výklade práva na súdoch nižších stupňov. Okrem toho pôsobí v Pezinku aj Špecializovaný trestný súd zameraný na súdne konania v oblastiach korupcie, organizovaného zločinu a trestných činov ústavných činiteľov.

Na NSSR pôsobí v súčasnosti 94 sudcov, Špecializovaný trestný súd zamestnáva 13 sudcov, na krajských je 431 a na okresných súdoch je 912 sudcov. Je zvláštne, že i keď súdnicstvo a vymožitelnosť je neuspokojivá, kvalita práce sudcov je skoro bez chýb, keďže len 4 z celkovo 454 hodnotených sudcov nevyhovelo hodnoteniu práce sudcov s výkonom funkcie od 15 do 25 rokov, ktoré sa realizovalo za rok 2015². Sudcovia s praxou minimálne 25 rokov boli podobne hodnotení v roku 2014, pričom v tejto štatistike ani jeden sudca neskončil s prívlastkom „nevyhovujúci“. Avšak obe hodnotenia vznikali na základe názorov kolegov samotných sudcov a výsledky nie sú verejne známe. Túto neadekvátnosť hodnotenia podľa programového vyhlásenia tretej Ficovej vlády chcú kompetentní riešiť v súčasnom volebnom období.

Navyše je zaujímavé, že z celkového počtu 1455 sudcov bolo k 24.4.2016 až 113 neaktívnych s dočasným prerúšením výkonu funkcie. To znamená, že viac ako 7

“Z celkového počtu 1455 sudcov bolo k 24.4.2016 až 113 neaktívnych s dočasným prerúšením výkonu funkcie.”

“V prípade počtu sudcov patrí Slovensko do priemeru EÚ.”

percent sudcov nemôže vykonávať svoju činnosť kvôli určitému dôvodu, medzi ktoré zákon zaraďuje napr. výkon na pozícii prezidenta, poslanca Národnej rady, sudcu Ústavného súdu, výkon v medzinárodných inštitúciách, ale aj vážne rodinné alebo osobné dôvody. Napriek tomu sú tieto osoby stále evidované ako sudcovia, hoci prerušenie nemôže trvať dlhšie ako 5 rokov.

Základom našej práce je zhodnotenie stavu súdnictva podľa štúdie The EU Justice Scoreboard, ktorú Európska komisia pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ) vydáva každoročne na základe vyzbieraných dát od roku 2013. Štúdia je zameraná na hodnotenie a porovnávanie efektívnosti, kvality a nezávislosti justičných systémov v členských štátoch EÚ. Stalo sa tak aj tento rok, kedy vyšiel prehľad vystavujúci Slovensku nie príliš radostné vysvedčenie.

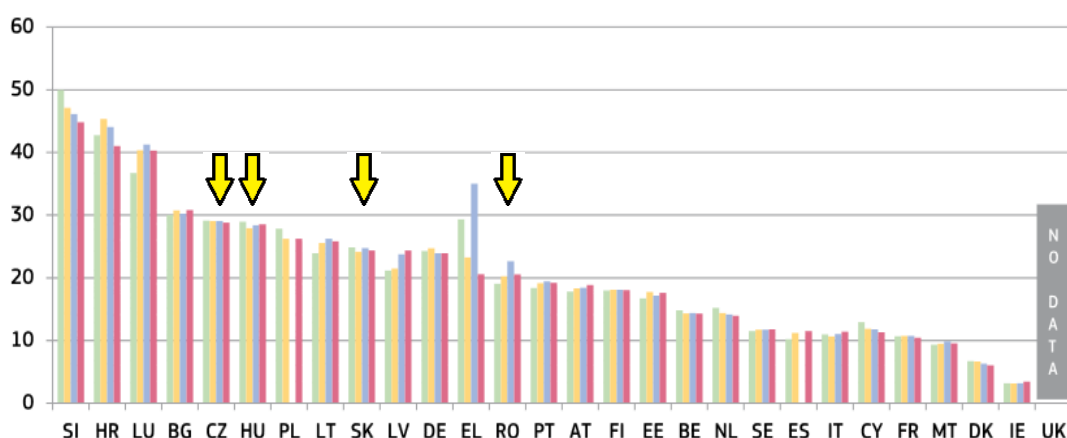
Predtým, ako sa pozrieme na efektívnosť nášho súdnictva, porovnáme si personálne a finančné zabezpečenie slovenského súdnictva s justičnými systémami vo vybraných krajinách EÚ – Českou republikou (ČR), Poľskom a Rumunskom, kvôli najbližším podmienkam pre podnikanie. V tomto prípade avšak pôjde o menej aktuálne štatistiky z rokov 2010 až 2014 ako v prípade opisu slovenského súdneho systému, keďže správa vychádza s dvojročným odstupom kvôli zberu a spracovaniu informácií. Vybrané krajiny sú v grafoch označené farebným podčiarknutím.

Na prvom grafe je vidieť, že v prípade počtu sudcov patrí Slovensko do priemeru EÚ. V sledovaných rokoch nenastali prílišné zmeny v počte sudcov, pričom v roku 2014 bolo na Slovensku približne 25 sudcov na 100 000 obyvateľov. Napríklad v ČR je približne o 5 sudcov a v Poľsku o 1 – 2 sudcov na 100 000 obyvateľov viac ako na Slovensku, naopak rumunský súdny systém potrebuje len okolo 20 sudcov na 100 000 obyvateľov krajiny.

Number of judges (*) (per 100 000 inhabitants)

2010 2012 2013 2014

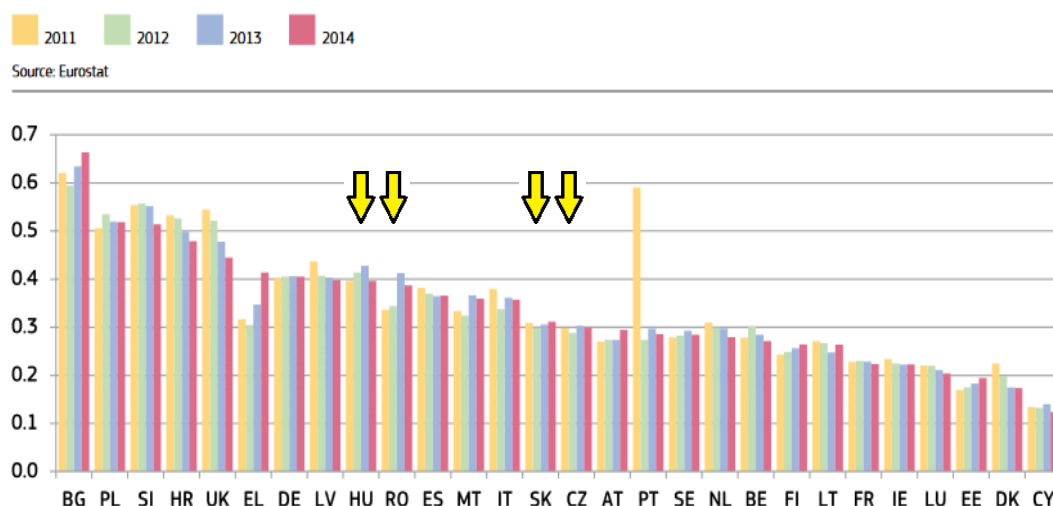
Source: CEPEJ study

Graf 1: Počet sudcov (na stotisíc obyvateľov). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Výdavky na slovenské súdnictvo sa neodlišujú od priemeru, ak ho porovnáme s inými krajinami EÚ. Pri vyjadrení vynaložených prostriedkov na súdnictvo cez ich podiel na HDP krajín, Slovensko spolu s ČR sa umiestnili presne v priemere EÚ (obe krajiny vynakladajú približne 0,3 percenta HDP na súdnictvo), ako je vidieť na grafe č. 2. Z vybraných krajín vynakladá na súdnictvo najviac Poľsko (až 0,5 percenta HDP), Rumunsko vynakladá približne 0,4 percenta HDP.

General government expenditure on law courts (*) (as a percentage of gross domestic product)

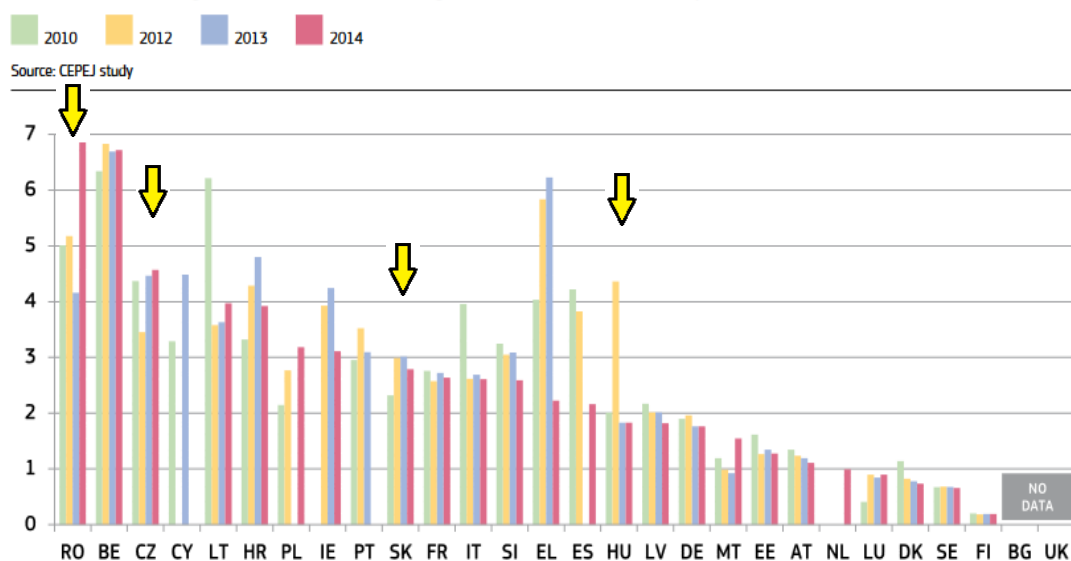
Graf 2: Výdavky vlády na súdnictvo (v percentách z HDP). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Ak sme doteraz nenašli problémy slovenského súdnictva, tak kde potom sú? Predovšetkým v dĺžke súdnych sporov, efektívnosti a nezávislosti, na ktoré sa pozrieme v ďalšej časti.

Stav justičného systému v oblasti obchodného práva

Zo správy The EU Justice Scoreboard sa dá zhodnotiť aj efektívnosť súdnych systémov EÚ, pričom Slovensko zaostáva predovšetkým v dĺžke súdnych sporov a nezávislosti súdnictva. V hlavných oblastiach týkajúcich sa obchodného práva porovnáme Slovensko s vybranými krajinami Európskej únie. V celkovom počte rozbehnutých súdnych konaní na prvej úrovni judikatúry pri agregovaní občianskeho a obchodného práva patrí Slovensko do vyššieho priemeru krajín EÚ, pričom v poslednom sledovanom roku 2014 dosiahlo hodnotu o niečo menej ako 3 súdne konania na 100 obyvateľov, ako je vidieť na grafe č. 3.

Number of incoming civil and commercial litigious cases (*) (first instance/per 100 inhabitants)

Graf 3: Celkový počet začatých občianskych a obchodných súdnych konaní (na 1. stupni/na 100 obyvateľov). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Ak porovnáme stav na Slovensku s vybranými krajinami, ČR začala v roku 2014 o jeden

„V celkovom počte rozbehnutých súdnych konaní na prvej úrovni judikatúry pri agregovaní občianskeho a obchodného práva patrí Slovensko do vyššieho priemeru krajín EÚ.“

“Celkovo občianske a obchodné súdne konania trvali viac ako 500 dní v roku 2014.”

a pol súdneho konania viac na 100 obyvateľov ako Slovensko, Poľsko zľahka prekročilo hranicu troch súdnych sporov a najzaujímavejšie je Rumunsko, ktoré viedlo v roku 2014 s počtom skoro 7 začatých konaní na 100 obyvateľov dokonca v štatistikách celej EÚ.

Prvým negatívnym výsledkom Slovenska

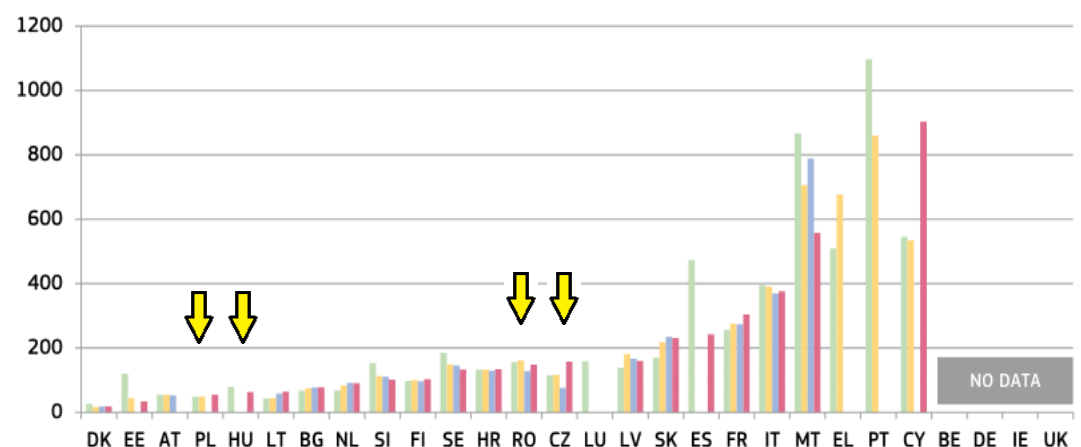
v ukazovateľoch CEPEJ, na ktorý sa v našej analýze pozrieme, je čas potrebný na vyriešenie občianskych a obchodných konaní agregovane na súdoch najnižšej úrovne vyjadrený v dňoch. Slovensko dosiahlo tretie najhoršie miesto z krajín EÚ v roku 2014, ak zatatujeme iba krajiny, ktoré vykázali v tomto roku údaj v tejto oblasti, prípadne štvrté miesto, ak rátame so všetkými sledovanými rokmi, podľa grafu č. 4. Celkovo občianske a obchodné súdne konania trvali viac ako 500 dní v roku 2014, pričom medzi rokmi 2010 a 2014 sa dĺžka konaní medziročne predlžuje. Čím sú potom súdne spory dlhšie, tým stoja Slovákov viac peňazí. Potvrďuje to štatistika Ústavného súdu, ktorý vlani priznal 193 sťažovateľom odškodnenie v hodnote viac ako 660-tisíc eur, pričom najvyššia suma v jedinom konaní bola 24-tisíc eur³.

Time needed to resolve civil, commercial, administrative and other cases (*) (first instance/in days)

2010 2012 2013 2014

Source: CEPEJ study

Graf 4: Čas potrebný na vyriešenie občianskych a obchodných konaní na súde (na 1. stupni/počet dní). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

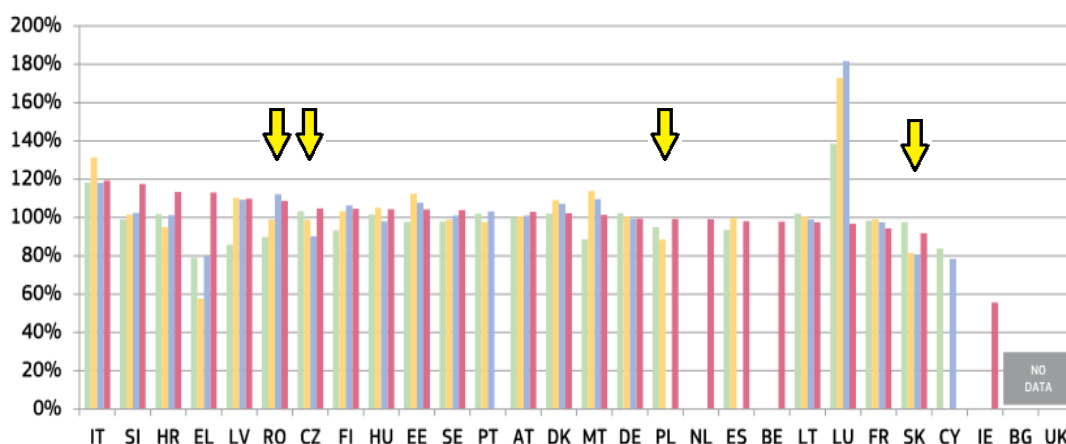
V porovnaní s Poľskom, ČR aj Rumunskom ide na Slovensku o zásadný rozdiel trvania sporov o viac ako 300 dní v priemere na súdne konanie, čo poukazuje na rýchlejšiu vymožitelnosť práva pre spoločnosti pôsobiace na týchto trhoch.

V oblasti občianskoprávných a obchodnoprávných sporov je počet vydaných rozhodnutí nižší ako počet novozačatých konaní, na čo poukazuje ukazovateľ Čistá miera súdnych sporov (Clearance rate) vyjadrený v percentách.

Rate of resolving litigious civil and commercial cases (*) (first instance/in %)

2010 2012 2013 2014

Source: CEPEJ study

Graf 5: Čistá miera (Clearance rate) súdnych občianskych a obchodných sporov (na 1. stupni/v %). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Čistá miera, ktorá meria, či súdy v jednotlivých krajinách aktívne spravujú začaté súdne spory, sa počíta ako podiel vyriešených prípadov na celkovom množstve začatých sporov. Ak táto miera dosiahne v krajine hodnotu nad 100 percent, znamená to, že justičný systém je schopný vyriešiť viac súdnych sporov ako ich v danej krajine vzniká. Analogicky platí, že ak je Čistá miera v danej krajine pod 100 percent, krajina vyriešila v danom roku menej sporov ako nových zaevidovala.

Už pri zbežnom obzretí grafu č. 5 je vidieť, že Slovensko sa v sledovaných rokoch umiestnilo aj v tejto štatistike na chvoste EÚ. V poslednom sledovanom roku 2014 bolo na Slovensku iba približne 90 vyriešených súdnych sporov na 100 začatých súdnych sporov⁴. Najlepšie sa pri tomto ukazovateli umiestnilo Rumunsko, ktoré dosiahlo v roku 2014 hodnotu ukazovateľa približne 110 percent. Do skupiny krajín s Čistou mierou nad 100 percent patrí aj ČR a Poľsko, z čoho vyplýva, že slovenský súdny systém je oproti svojim súputníkom opäť významne neefektívny v oblasti vymožitelnosti práva.

Ďalším ukazovateľom v časti európskeho hodnotenia justičných systémov je počet nevyriešených občianskych a obchodných súdnych sporov na prvostupňových súdoch na 100 obyvateľov. Na Slovensku ostávalo v roku 2014 na súdnych stoloch o niečo viac ako 3,5 sporu na 100 obyvateľov, ako je vidieť na grafe č. 6. Ak by sme si to prepočítali na celkový počet obyvateľov, tak v sledovanom roku bolo nevyriešených skoro 190 000 súdnych konaní. Slovensko obsadilo tretiu najhoršiu priečku v EÚ v roku 2014, respektíve 4. priečku, ak zarátame aj ostatné sledované roky.

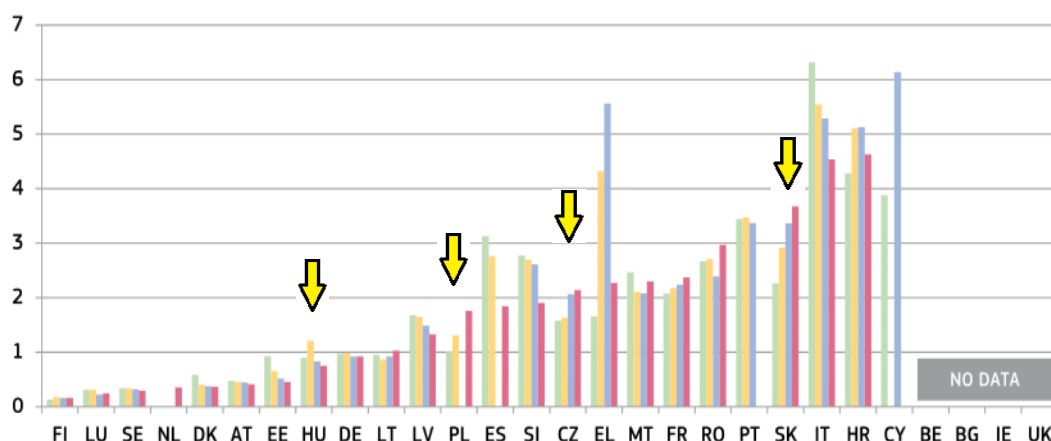

“V poslednom sledovanom roku 2014 bolo na Slovensku iba približne 90 vyriešených súdnych sporov na 100 začatých súdnych sporov.”

Number of litigious civil and commercial pending cases (*) (first instance/per 100 inhabitants)

2010 2012 2013 2014

Source: CEPEJ study

Graf 6: Počet nevriešených občianskych a obchodných súdnych sporov (1. stupeň/na 100 obyvateľov). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

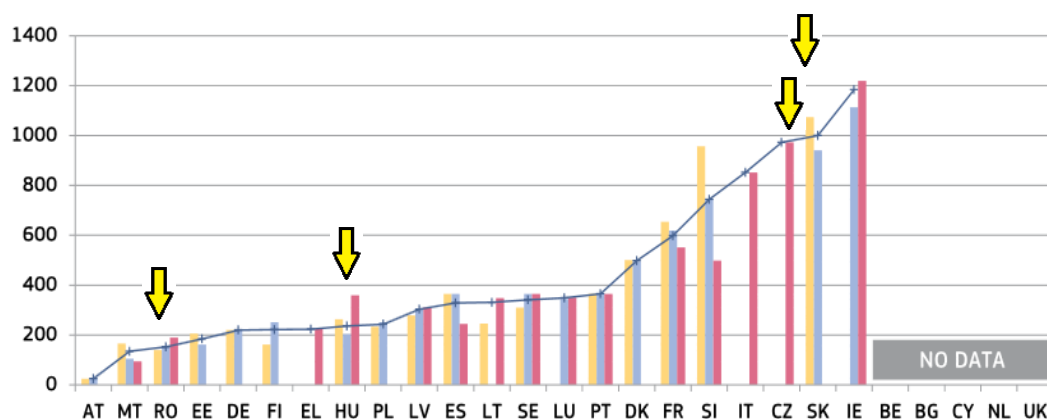
Zo sledovaných krajín sa najlepšie umiestnilo Poľsko s menej ako dvoma nevriešenými spormi na 100 obyvateľov nasledované ČR s hodnotou ukazovateľa tesne nad 2 spory/100 obyvateľov. Rumunsko bolo najbližšie k Slovensku čo sa týka situácie nevriešených sporov, keďže malo takmer 4 čakajúce spory na 100 obyvateľov v roku 2014 (pravdepodobný vplyv žalôb jednej firmy vid'. pozn.4).

Pri hodnotení obchodného práva je z hľadiska výpovednej hodnoty užitočné sledovať, ako sa riešia spory týkajúce sa ochranných známk. Podľa správy sú práva duševného vlastníctva esenciálnym prvkom pre stimuláciu premeny investícií na inovácie, pretože bez efektívnych nástrojov na vynucovanie dodržiavania duševných vlastníckych práv by sa záujem subjektov o inovácie a kreativitu znížil a investičné zdroje by vyschli. Dosahovanie kvalitných rozhodnutí v tejto oblasti vyžaduje osobitnú špecializáciu, a preto možno štatistiky tejto oblasti súdnictva považovať za akýsi lakmusový papierik celého systému. Na grafe č. 7 môžeme ukázať, koľko dní v priemere trvajú súdne spory, ktorých predmetom je ochranná známka na prvostupňových súdoch.

Community trademark: Average length of Community trademark infringement cases (*) (first instance/in days)

2012 2013 2014 + Average 2012, 2013, 2014

Source: European Commission with the European Observatory on Infringements of Intellectual property rights

Graf 7: Priemerná dĺžka súdnych sporov o ochrannú známku (1. stupeň/v dňoch). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

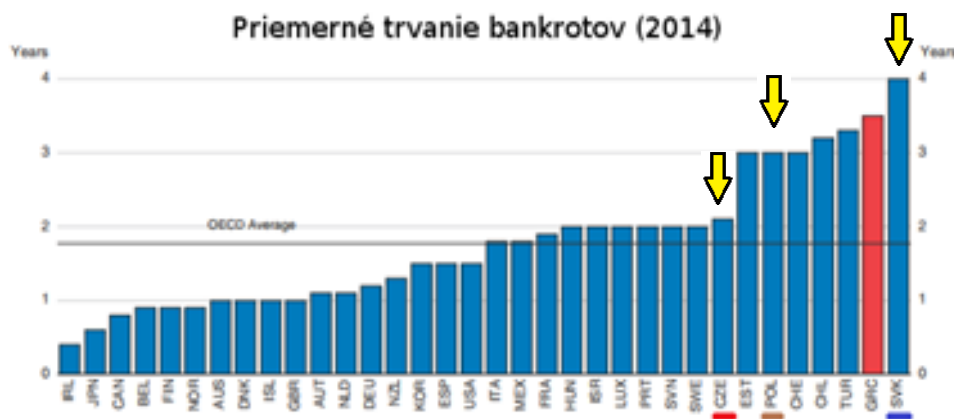

Organizácii CEPEJ sa nepodarilo získať a zverejniť údaje ohľadom dĺžky súdnych konaní, ktorých predmetom sú ochranné známky na Slovensku za posledný sledovaný rok 2014. Keďže ale poznáme dáta za predchádzajúce roky 2012 a 2013, nebráni nám to v domnienke, že Slovensko patrí medzi krajiny s najdlhšie trvajúcimi spormi tejto formy. V roku 2012 prekračovala priemerná dĺžka známkovoprávných súdnych sporov na Slovensku 1000 dní, pričom v nasledujúcom roku poklesla na úroveň niečo cez 900 dní.

Čo je zaujímavé, v Nemecku, na ktoré je slovenský podnikateľský sektor silne naviazaný, trvajú súdne známkovoprávne spory päťkrát kratšie ako u nás. Ak tento negatívny stav zároveň porovnáme s vybranými krajinami, ČR je na podobnej úrovni, ale Poľsko (niečo cez 200 dní) a Rumunsko (pod 200 dní) dosahuje oveľa

pozitívnejšie výsledky. Najlepšie výsledky z krajín EÚ dosahuje Rakúsko, kde takéto spory trvajú v priemere len niekoľko desiatok dní.

Mozaiku týchto výsledkov doplníme ešte jedným grafom, ktorý pochádza z inej štúdie, OECD Economic Surveys Greece March 2016, zameranej na zhodnotenie gréckeho hospodárstva. Na grafe č. 8 je vidieť, že na Slovensku trvali konania spojené s insolvenčnými konaniami v roku 2014 najdlhšie z vybraných krajín OECD, až 4 roky, pričom priemer sa nachádzal na hodnote menšej ako 2 roky. Z nami vybraných krajín na komparáciu sa v tomto grafe nachádza ČR s dĺžkou insolvenčných konaní tesne nad 2 roky a Poľsko s dĺžkou insolvenčných konaní na úrovni 3 rokov.

Graf 8: Priemerné trvanie insolvenčných konaní v krajinách EÚ (v rokoch). Zdroj: OECD Economic Surveys Greece March 2016.

Kde zmizla nezávislosť rozhodnutí?

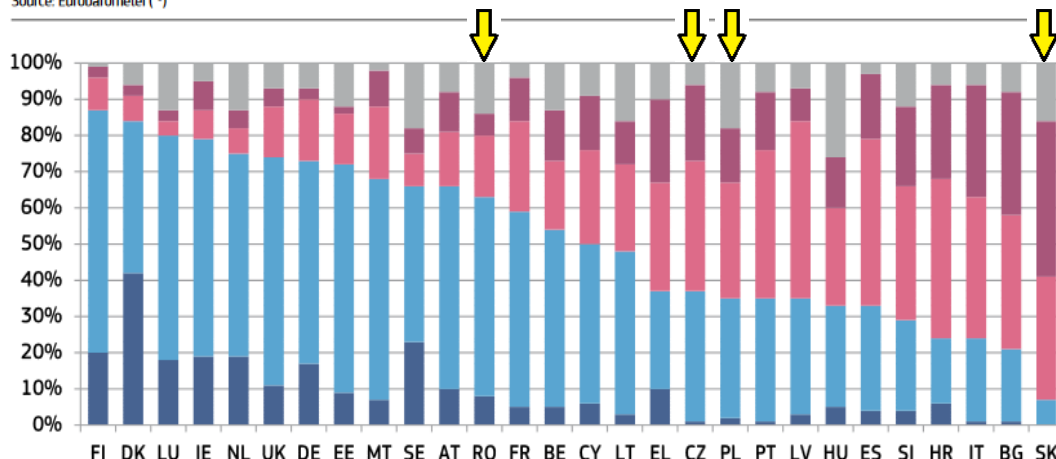
Výsledky štúdie ohľadom trvania súdnych sporov a efektívnosti poukázali na problémy vymožitelnosti (v našom prípade obchodného) práva. V nasledujúcej časti sa pozrieme na nezávislosť súdnictva na základe hodnotení Eurobarometra – série prieskumov verejnej mienky, ktoré zadáva sekcia Analýz verejnej mienky Európskej komisie.

„Výsledky štúdie ohľadom trvania súdnych sporov a efektívnosti p o u k á z a l i na problémy vymožitelnosti (v našom prípade obchodného) práva.“

Perceived independence of courts and judges among companies

Very good Fairly good Fairly bad Very bad Don't know

Source: Eurobarometer (29)

Graf 9: Vnímaná nezávislosť súdov a sudcov naprieč firmami. Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

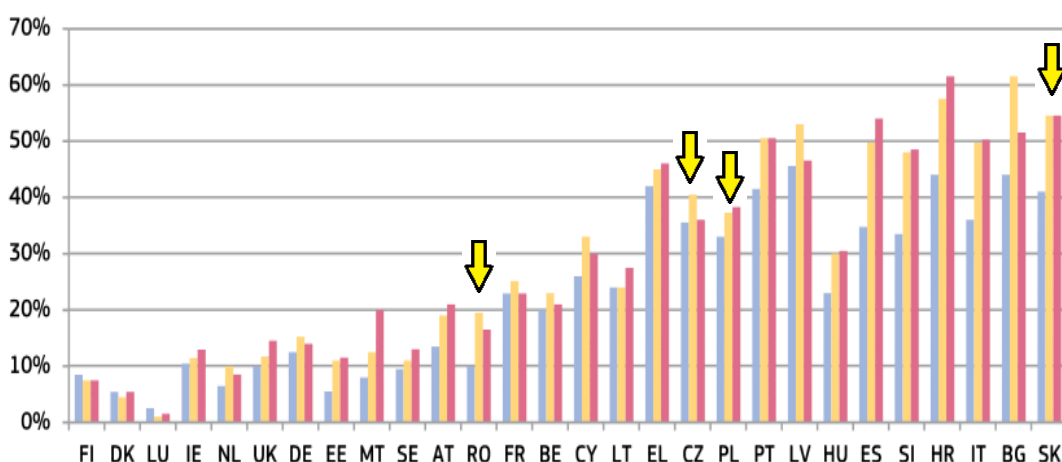
Graf č. 9 poukazuje na fakt, že spoločnosti pôsobiace v EÚ, ktoré sa zúčastnili posledného prieskumu, hodnotili Slovensko ako krajinu s najnižšou mierou nezávislosti v rozhodovaní súdov. ávislým súdnictvom. Podľa tohto prieskumu vplývali na rozhodnutia súdov predovšetkým zásahy vlády a politikov, ako aj tlaky z oblasti hospodárskych záujmov, ako ilustruje graf č. 10.

Main reasons among companies for the perceived lack of independence (rate of all respondents — higher value means more influence)

This figure shows the main reasons for the perceived lack of independence of courts and judges. The respondents among companies, who rated the independence of the justice system as being 'fairly bad' or 'very bad', could choose among three reasons to explain their rating. The Member States are in the same order as in the Figure 46.

The status and position of judges do not sufficiently guarantee their independence Interference or pressure from economic or other specific interests Interference or pressure from government and politicians

Source: Eurobarometer (29)

Graf 10 Hlavné dôvody firiem na vnímanie nedostatočnej nezávislosti. Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Ak porovnáme Slovensko s vybranými krajinami, v pohľade firiem na nezávislosť rozhodovania vedie Rumunsko s vcelku nízkymi tlakmi zo spomenutých záujmových skupín. ČR a Poľsko nedosiahli významné výsledky v hodnotení súdnictva ako silne nezávislého, napriek tomu patria skôr do nižšieho priemeru EÚ.

Aby sme neostali závislí len na Eurobarometri, CEPEJ vo svojej štúdii uviedol aj prieskum Svetového ekonomického fóra (WEF), v ktorom mohli krajiny s vyššou

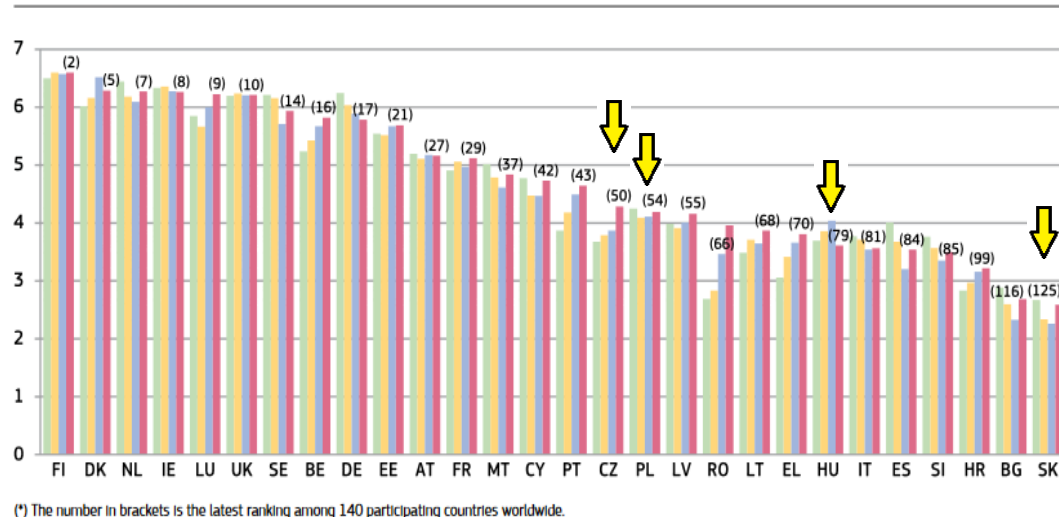
“Ak porovnáme Slovensko s vybranými krajinami, v pohľade firiem na nezávislosť rozhodovania vedie Rumunsko s vcelku nízkymi tlakmi zo spomenutých záujmových skupín.”

nezávislosťou dosiahnuť viac bodov ako krajiny s nižšou nezávislosťou. Aj tento prieskum potvrdil fakt, že firmy hodnotia nezávislosť slovenského súdnictva za najhoršiu v EÚ. ČR s Poľskom sa umiestnili v priemerných výsledkoch EÚ podľa tohto ukazovateľa, síce o trochu lepšie ako v štatistikách Eurobarometra.

WEF: businesses' perception of judicial independence (*) (perception — higher value means better perception)

2010-12 2012-13 2013-14 2014-15

Source: World Economic Forum^(*)

(*) The number in brackets is the latest ranking among 140 participating countries worldwide.

Graf 11: WEF – vnímanie nezávislosti súdnictva firmami (vyššia hodnota znamená lepšie vnímanie). Zdroj: The EU Justice Scoreboard 2016.

Ďalším významným nedostatkom slovenského justičného systému je elektronická komunikácia medzi jednotlivými súdmi, ktorá je, podľa CEPEJ, opäť jednou z najhorších.

Záver

Pri podobných výdavkoch na súdny systém ako napríklad v ČR produkuje slovenský súdny systém pomalšie rozhodnutia a počet nerozhodnutých sporov neustále rastie.

- Vydanie prvostupňového rozhodnutia v občianskych a obchodných sporoch trvá viac ako 500 dní, čo je štvrtý najhorší výsledok z posudzovaných krajín
- Na každé rozhodnutie prvostupňového súdu pripadá zhruba 1,1 nových podaní, Slovensko je v tomto parametri tretie od konca.
- Na 100 obyvateľov pripadajú takmer 4 nevyriešené spory, Slovensko je štvrté od konca.
- Spory o ochrannú známku trvajú viac ako 1000 dní, druhý najhorší výsledok v EÚ.
- Podľa prieskumov trpia rozhodnutia súdov nedostatkom nezávislosti na Slovensku najviac spomedzi krajín EÚ.
- Insolvenčné konanie trvá najdlhšie spomedzi krajín OECD, takmer dvakrát tak dlho ako v ČR.
- Výdavky na súdnictvo v pomere k HDP sú na úrovni priemeru EÚ.

Rýchlosť rozhodnutí možno považovať za hlavne technický parameter, ide o nízko visiace ovocie, ktoré je možné ovplyvniť lepším manažmentom práce súdov. Zložitejším problémom je nízka dôvera v nezávislosť rozhodnutí súdnictva, ktorá je kritická pre vnímanie podnikateľského prostredia súčasných aj budúcich investorov

na Slovensku. Zmeny v tejto oblasti by mali mať prioritu. Vyššia miera špecializácie sudcov by mohla viesť nielen k rýchlejšim rozhodnutiam, ale aj k zvyšovaniu ich kvality. Odbornosť sudcov by sa tak mohla stať známku prestíže ale aj finančného ocenenia, čo by mohlo priniesť vyššiu odolnosť pred tlakmi z politického, či podnikateľského prostredia.

Poznámky:

¹Napr. v Holandsku existuje 11 prvostupňových všeobecných súdov, 4 odvolacie sudy a Najvyšší súd. Sudcovia sa špecializujú na rôzne oblasti.

²<http://www.teraz.sk/slovensko/zo-454-sudcov-nepresli-vlani-pravideln/193901-clanok.html>

³<http://domov.sme.sk/c/20129707/najvyraznejším-problemom-slovenskeho-sudnictva-su-prietahy.html>

⁴Výrazný nárast v počet nových sporov na grafe č. 3, ako aj pokles v miere vybavených sporov graf č. 4 v rokoch 2012 – 2013 je pravdepodobne dôsledkom extrémne vysoké počtu podaní jednej spoločnosti (43 tisíc žalôb). <http://ekonomika.sme.sk/c/6728838/rychle-peniaze-za-vysoke-uroky-pohotovost-pyta-od-statu-miliony.html>

Metodologické postupy CEPEJ

The EU Justice Scoreboard je nástroj EÚ, ktorý ponúka prehľad o tom, ako súdne systémy fungujú prostredníctvom objektívnych dát o kvalite, nezávislosti a efektívnosti systémov všetkých členských štátov. CEPEJ pri jej tvorbe využíva rôzne zdroje informácií – vyzbierané dáta CEPEJ od členských štátov na základe vlastnej metodiky, kontaktné osoby z justičných systémov (1. zo súdnictva, 2. z ministerstiev spravodlivosti) a ďalšie inštitucionálne zdroje – Európska sieť súdnych rád, Sieť prezidentov najvyšších súdov, Združenie rád štátnych a najvyšších správnych jurisdikcií EÚ, Európska sieť pre hospodársku súťaž, Eurostat a i. Okrem toho CEPEJ realizuje prieskumy podľa konkrétnych metodických postupov – vnútroštátne prieskumy mienky o jeho fungovaní (pravidelné alebo podrobné prieskumy pod správou ministerstiev spravodlivosti, Súdnej rady a orgánov štátnej moci a súkromné ad hoc prieskumy verejnej mienky) a národné a miestne prieskumy skutočných účastníkov súdnych konaní (občanov a právnikov).

Peter Adamovský je spolupracovník INESS, pôsobí v dvojtyždenníku *The Slovak Spectator* a je doktorandom na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave.

strana 10

Aktuálne publikácie

INESS na tému **Zdieľaná ekonomika**. ([link](#)) Text INT preto môžete brať ako sumár základných zistení – čo je zdieľaná ekonomika, prečo sa až teraz prebudila k rastu, prečo a ako nahrádza regulátorov, a prečo ju nemajú radi politici.

INESS na tému **Zabíja kopírovanie tvorivosť?** ([link](#)) Cieľom tejto publikácie zo série INESS na tému je priblížiť nie úplne intuitívnu tému duševného vlastníctva jednoduchým a čítavým spôsobom, často s pútavým exkurzom do minulosti.

Dokáže crowdfunding nahradiť štát? ([link](#)) Číslo venované ekonomickým a spoločenským efektom crowdfundingu. Ten dnes ukazuje, že ľudia sa vedú dobrovoľne poskladať na verejné služby. Nemusia sa tak spoliehať na politikov, že vyriešia ich problémy.

